

MANUELL HANTERING

**Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter om manuell hantering samt
allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna**

ARBETARSKYDDSSTYRELSEN

171 84 Solna, Telefon: 08-730 90 00

BESTÄLLNINGSAadress

Ytterligare ex av denna föreskrift beställs från:
Publikationsservice, Box 1300, 171 25 SOLNA
Tel 08-730 97 00 – Telefax 08-735 85 55

YRKESINSPEKTIONEN

Falu distrikt

(Dalarnas och Gävleborgs län)
Gruvgatan 2, Box 153,
791 24 Falun.
Tel 023-457 00
Telefax 023-222 69
e-post:
yrkesinspektionen.falun@arbsky.se

Göteborgs distrikt

(Västra Götalands län
och Hallands län)
Rosenlundsgatan 8, Box 2555,
403 17 Göteborg.
Tel 031-10 89 00
Telefax 031-10 89 09
e-post:
yrkesinspektionen.goteborg@arbsky.se

Härnösands distrikt

(Västernorrlands och
Jämtlands län)
Storgatan 2, Box 1090,
871 29 Härnösand.
Tel 0611-885 00,
Telefax 0611-184 10
e-post:
yrkesinspektionen.harnosand@arbsky.se

Linköpings distrikt

(Östergötlands och
Södermanlands län)
Kungsgatan 39 A, Box 438,
581 04 Linköping.
Tel 013-37 08 00
Telefax 013-10 44 20
e-post:
yrkesinspektionen.linkoping@arbsky.se

Luleå distrikt

(Norrbottens län)
Köpmangatan 40 A,
972 33 Luleå.
Tel 0920-24 22 60
Telefax 0920-24 22 99
e-post:
yrkesinspektionen.lulea@arbsky.se

Malmö distrikt

(Skåne län)
Baltzarsgatan 22, Box 4080,
203 11 Malmö.
Tel 040-24 98 00
Telefax 040-12 64 07
e-post:
yrkesinspektionen.malmo@arbsky.se

Stockholms distrikt

(Stockholms, Uppsala
och Gotlands län)
Englundavägen 5, Box 1259,
171 24 Solna.
Tel 08-475 01 00
Telefax 08-764 49 72
e-post:
yrkesinspektionen.stockholm@arbsky.se

Umeå distrikt

(Västerbottens län)
Riddaregatan 8,
903 36 Umeå.
Tel 090-17 07 00
Telefax 090-77 40 19
e-post:
yrkesinspektionen.umea@arbsky.se

Växjö distrikt

(Kronobergs, Blekinge,
Jönköpings och Kalmar län)
Västra Esplanaden 9 A,
352 31 Växjö
Tel 0470-74 80 00
Telefax 0470-74 80 48
e-post:
yrkesinspektionen.vaxjo@arbsky.se

Örebro distrikt

(Örebro, Värmlands
och Västmanlands län)
Idrottsvägen 37, Box 1622,
701 16 Örebro.
Tel 019-21 95 00
Telefax 019-26 09 39
e-post:
yrkesinspektionen.orebro@arbsky.se

Observera att hänvisningar till författningar alltid avser författningens ursprungliga nummer. Senare ändringar och omtryck kan förekomma.

När det gäller ändringar och omtryck av Arbetarskyddsstyrelsens författningar hänvisas till styrelsens katalog ADI 100.

Innehållsförteckning

Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter om manuell hantering .	5
Bilaga 1 Krav vid manuell hantering	6
1.1 Definition	6
1.2 Allmänna bestämmelser	6
1.3 Anordnande av arbetsplatser	6
1.4 Information till och utbildning av arbetstagarna	6
1.5 Referensfaktorer som skall beaktas enligt punkt 1.2.2, 1.3 och 1.4	7
 Arbetskyddsstyrelsens allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna om manuell hantering	 9

Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter om manuell hantering

Utkom från trycket
den 31 mars 2000

Beslutade den 20 januari 2000

Arbetskyddsstyrelsen meddelar med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (SFS 1977:1166) följande föreskrifter.¹

1 § Vid manuell hantering av laster skall arbetsgivare, vid tillämpning av Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1998:1) om belastningsergonomi, säkerställa att kraven i bilaga 1 är uppfyllda.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 april 2000.

KENTH PETTERSSON

Lars Eklund

Göran Lindh

¹ Jfr Rådets direktiv 90/269/EEG av den 29 maj 1990 om minimikrav för hälsa och säkerhet vid manuell hantering av laster där det finns risk för att arbetstagare drabbas av skador, särskilt i ryggen (EGT nr L 156, 21.6.1990, s.9).

Krav vid manuell hantering

1.1 Definition

Med manuell hantering av bördor och laster avses i denna bilaga alla slags transporter eller förflyttningar av laster där en eller flera arbetstagarer lyfter, sätter ned, skjuter, drar, bär eller flyttar en last som, på grund av dess egenskaper eller på grund av ogynnsamma ergonomiska förhållanden, medför risk för att arbetstagarna skall drabbas av skador, särskilt i ryggen.

1.2 Allmänna bestämmelser

1.2.1 Arbetsgivaren skall vidta de organisatoriska åtgärder eller använda sig av de andra medel som behövs, framför allt mekanisk utrustning, för att undvika att arbetstagarna behöver hantera bördor och laster manuellt.

1.2.2 Om manuell hantering av bördor och laster inte kan undvikas, skall arbetsgivaren, med beaktande av punkt 1.5, vidta sådana organisatoriska åtgärder, använda sådana medel eller se till att arbetstagarna har sådana hjälpmedel till sitt förfogande att riskerna vid den manuella hanteringen reduceras.

1.3 Anordnande av arbetsplatser

När manuell hantering inte kan undvikas skall arbetsgivaren anordna arbetsplatsen på ett sådant sätt att hanteringen blir så säker och riskfri som möjligt genom att, med hänsynstagande till vad som sägs i punkt 1.5,

- a) om så är möjligt på förhand, bedöma hälso- och säkerhetsförhållandena vid det arbete som skall utföras och särskilt undersöka lasternas egenskaper, samt
- b) se till att risken för att arbetstagarna drabbas av skador, särskilt i ryggen, undviks eller minskar genom att vidta lämpliga åtgärder framför allt vad avser arbetsmiljöns utformning och de krav arbetsuppgiften ställer.

1.4 Information till och utbildning av arbetstagarna

Med beaktande av punkt 1.5 skall arbetsgivaren se till att arbetstagarna har tillräcklig utbildning och information om rätt hantering av bördor och laster och om de risker de kan löpa, särskilt om dessa arbetsuppgifter inte utförs på rätt sätt.

1.5 Referensfaktorer som skall beaktas enligt punkt 1.2.2, 1.3 och 1.4

För att en komplett bedömning ska erhållas behöver nedanstående faktorer bedömas samtidigt.

1.5.1 Bördans eller lastens egenskaper

Manuell hantering kan medföra risk för skador, särskilt i ryggen, om bördan eller lasten:

- är för tung eller för stor,
- är otyplig eller svår att få grepp om,
- är instabil eller har ett innehåll som kan förskjutas,
- är placerad på ett sätt som kräver att man håller eller hanterar den på ett visst avstånd från kroppen eller så att man böjer eller vrider bålen,
- på grund av sin yttre form och/eller sin beskaffenhet kan utgöra en skaderisk för arbetstagarna, särskilt i händelse av en sammanstötning.

1.5.2 Krav på fysisk ansträngning

En fysisk ansträngning kan medföra risk för skador, särskilt i ryggen, om ansträngningen:

- är alltför påfrestande,
- bara utförs genom vridning av bålen,
- kan medföra att bördan eller lasten plötsligt kommer i rörelse,
- utförs med dålig balans.

1.5.3 Arbetsmiljöns utformning

Arbetsmiljöns utformning kan medföra att risken för skador, särskilt i ryggen, ökar om:

- det inte finns tillräckligt med utrymme, särskilt i höjdlöd, för att utföra arbetet,
- golvet är ojämnt och därigenom medför risk för snubbling eller om det är halt i förhållande till arbetstagarens skodon,
- arbetsplatsen eller arbetsmiljön hindrar arbetstagaren från att hantera bördan eller lasten i en säker arbetshöjd eller i lämplig kroppsställning,
- det är nivåskillnader i golvet eller arbetsytan som kräver att lasten hanteras på olika nivåer,
- golvet eller underlaget är ostadigt,
- temperaturen, fuktigheten eller ventilationen är otillfredsställande.

1.5.4 Verksamhetens krav

Arbetet kan medföra risk för skador, särskilt i ryggen, om det medför:

- alltför ofta förekommande eller alltför långvarig fysisk ansträngning som belastar särskilt ryggraden,
- otillräcklig fysisk vila eller återhämtningstid,
- alltför långa avstånd att lyfta, sänka eller bära bördan, eller
- en av arbetsprocessen påtvingad arbetstakt som arbetstagaren själv inte kan påverka.

1.5.5 Individuella riskfaktorer

Arbetstagaren kan löpa risk om han eller hon:

- ej är fysiskt lämpad att utföra arbetsuppgiften i fråga,
- bär olämplig klädsel, olämpliga skodon eller andra personliga effekter som är olämpliga,
- inte har de kunskaper eller den utbildning som behövs.

Arbetskyddsstyrelsens allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna om manuell hantering

Arbetskyddsstyrelsen meddelar följande allmänna råd om tillämpningen av styrelsens föreskrifter om manuell hantering (AFS 2000:1).

Dessa föreskrifter utgör en överföring av EU-direktivet 90/269/EEG om minimikrav för hälsa och säkerhet vid manuell hantering av laster där det finns risk för att arbetstagare drabbas av skador, särskilt i ryggen (fjärde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) (EGT nr L 156, 21.6.90, s. 9). Samma problemområde behandlas i Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter AFS 1998:1 Belastningsergonomi. Dessa har dock ett betydligt bredare innehåll och behandlar även andra ergonomiska aspekter än manuell hantering.